

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ

Погосян Карен Варужанович

здобувач ступеню магістра

Одеський національний морський університет, Україна

На теперішній час вкрай важливого значення набуває збільшення рівня цифровізації економіки (діджиталізація), яка для електронної комерції активізується та змінює підхід до ведення бізнесу та вимоги до використовуваних інформаційних технологій у електронній комерції (e-Commerce).

Проведений оглядовий аналіз останніх досліджень і публікацій дозволив визначити деякі принципові моменти. Необхідність збільшення рівня цифровізації економіки визначається міжнародними конференціями ООН та багатьма науковцями [1–6]. Для електронної комерції це означає нові можливості щодо прийомів ефективних комунікацій зі споживачем, поширення нестандартних форм взаємодії (унікальність title, створення мовних URL, відстеження запитів користувачів), здійснення розрахунків тощо. Особливо це актуально під час форс-мажорних обставин, таких як COVID-19 та введення воєнних дій.

У роботі Л. Шостак, І. Більо, Є. Микитюк визначено, що «Практичним прикладом цифрової економіки, яка орієнтована на споживача є можливість держави надавати різні послуги. Наприклад, це надання громадянам довідок, отримання та реєстрація запитів або заяв, відповіді на запити в електронному вигляді, здійснення електронних платежів з будь-якої точки тощо. Особливо це стосується діяльності інтернет-магазинів, онлайн-магазинів, використання соціальних мереж, інтернет-банкінг» [5, С. 247]. Роль держави у розвитку цифрових технологій та їх застосуванні є одним із ключових питань у протидії глобальним ризикам, таким як пандемія COVID-19. Також необхідно врахувати вимоги до України в умовах Східного партнерства з ЄС, а саме програми EU4Digital: підтримка цифрової економіки та суспільства в Східному партнерстві, яка спрямована на розширення єдиного ринку ЄС та сприяння бізнесу, розвиток цифрової економіки та суспільства для економічного зростання нашої країни, збільшення робочих місць та покращення життя людей (ініціатива EU4DIGITAL, 2020). Саме ця програма може стати одним із ключових механізмів, який допоможе Україні в найкоротші терміни подолати негативні економічні наслідки, спричинені пандемією COVID-19 [6, С. 299].

В умовах воєнних дій, для підтримки економічного потенціалу України, велике значення має відновлення економіки, що на даному етапі, на наш погляд, можливо за допомогою малого та середнього бізнесу, до якого відноситься торгівля через Інтернет-мережу. Крім того, «вітчизняні суб'єкти господарювання повинні бути готові до виходу на нові ринки, але умовою успіху є торгівля високоякісними інноваційно-орієнтованими продуктами, технічними товарами та послугами, які відповідають вимогам прогресивного європейського ринку» [3].

Враховуючи вищесказане, вважаємо за доцільним розвиток цифрової електронної торгівлі здійснювати за напрямками, наведеними на рис. 1.

Розвиток маркетингових інструментів можливо за рахунок контент-маркетингу (тексти – повідомлення в блозі, відео, аудіо – подкасти, інфографіка); пошукової оптимізації (SEO) з метою збільшення позицій у результатах пошуку (індексація контенту, внутрішнє налаштування веб-ресурсу, ключові запити); контекстної та

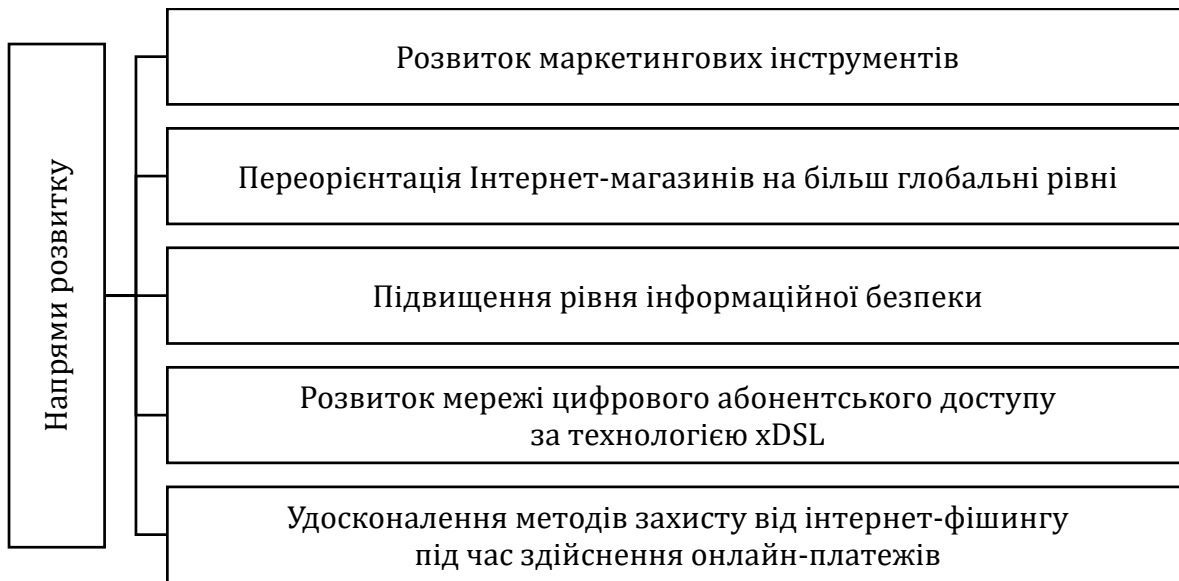

Рис. 1. Напрями розвитку цифрової економіки електронної торгівлі
(пропозиція автора)

медійної реклами на основі оплати кліків з підтримкою принципу адаптивності (вибір регіону просування, аудиторії, соціально-демографічних характеристик, інтересів тощо); маркетинг у соціальних мережах (Instagram, Tik-Tok, Facebook); партнерський маркетинг для розвитку бізнесу та збільшення присутності бренду на різних платформах; SERM (Search Engine Reputation Management) для керування репутацією у видачі пошукових систем (Яндекс, Google тощо); FAQ (Frequently Asked Questions) завчасні відповіді на можливі запитання відвідувачів або зворотний дзвінок, за допомогою якого відвідувач замовляє дзвінок від фахівця для консультації з усіх питань з реальним представником компанії. Використання зазначених інструментів дозволяє залучити потенційних клієнтів та збільшити трафік на сайт, що є запорукою зростання продажів та прибутку.

Переорієнтація Інтернет-магазинів на більш глобальні міжнародні рівні дає можливість здійснювати операції продажу за рамками місцевих регіонів, виходячи на ринки та цільову аудиторію інших країн з порівняно невеликими витратами. Формування нового ринкового простору дозволяє створювати нові бази клієнтів та збільшувати обсяги продажів, що підвищує кінцевий фінансовий результат у вигляді прибутку. Отже існує високий потенціал світової цифрової економіки, яка на теперішній час стає основою ефективного конкурентоспроможного розвитку національних економік країн. При цьому необхідно враховувати фактор швидкого зростання конкурентів та різних ризиків (правові, фінансові, бізнес-ризик, технологічно-комп'ютерні тощо).

Підвищення рівня інформаційної безпеки повинно будуватися на принципах цілісності, конфіденційності та доступності. Загальні фактори впливу безпеки на комп'ютерні мережі включають: людські, технічні та природні катаклізми. На теперішній час досить серйозним бізнесом є кіберзлочинність, який здійснюється з використанням аутсорсерів-програмістів, які пропонують послуги по створенню програмних продуктів для порушення інформаційної безпеки, наприклад через Інтернет-платежі, Інтернетбанкінг.

Розвиток мережі цифрового абонентського доступу за технологіями xDSL (digital subscriber line, цифрова абонентська лінія), наприклад, ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line, асиметрична цифрова абонентська лінія), що дозволяє

високошвидкісний доступ до Інтернету, а також одночасно працювати в Інтернет і розмовляти телефоном.

Останнім часом «ризик конфіденційності особистих даних ускладнюють проблеми, які вже наразі існують в економічній сфері, як-то стурбованість споживачів проблемами онлайн-шахрайства, механізмів відновлення порушених прав внаслідок нього, якості онлайн-продукції, що обмежує довіру та може уповільнити зростання електронної торгівлі» [6, С. 304]. З урахуванням цього пропонуємо з метою захисту від інтернет-фішингу під час здійснення онлайн-платежів користуватися послугами Portmone, яка пройшла міжнародний аудит безпеки за стандартом PCI DSS, а захищеність транзакцій підтверджена сертифікатом SRC.

Впровадження перерахованих напрямів повинно супроводжуватися підтримкою держави на базі постійного діалогу влади, бізнесу та громадськості, наприклад, шляхом полегшення усіх процесів цифровізації, сприяння діяльності операторів у сільській місцевості, як варіант, супроводження всіх кроків інструкцією. Така підтримка є запорукою підвищення та забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в цілому.

Висновки. Отже, напрямами розвитку цифрової економіки електронної торгівлі мають стати: розвиток маркетингових інструментів, переорієнтація Інтернет-магазинів на більш глобальні міжнародні рівні, підвищення рівня інформаційної безпеки, розвиток мережі цифрового абонентського доступу за технологіями xDSL, удосконалення методів захисту від інтернет-фішингу під час здійснення онлайн-платежів. Впровадження перерахованих напрямів повинно супроводжуватися підтримкою держави на базі постійного діалогу влади, бізнесу і громадськості. Реалізація запропонованих напрямів дозволить залучити потенційних клієнтів та збільшити трафік на сайт, що є запорукою зростання продажів та прибутку при дотриманні фінансово-економічної безпеки.

Список використаних джерел:

1. UNCTAD: eCommerce Week 2019: From Digitalization to Development. 01-05 April 2019, Palais des Nations, Geneva, Switzerland. URL: <https://unctad.org/meeting/ecommerce-week-2019-digitalization-development>
2. Онешко С. В., Вітер С. А., Вірмейчик А. М. Стратегія розвитку аудиту в умовах цифрової економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 15. С. 64–69. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.15.64
3. Онешко, С., Башлай, С., & Короленко, О. (2022). Особливості збереження та підтримання економічного потенціалу України в умовах війни. *Економіка та суспільство*, (40). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-4>
4. Пищуліна О. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти : доповідь. 2020. Київ : Razumkov center. 274 с.
5. Шостак Л., Більо І., Микитюк Є. Потенціал цифровізації вітчизняного бізнес-середовища. *Економічний аналіз*. 2021. Том 31. № 1. С. 245–251. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2021.01.245>
6. Oneshko, S., Kustovska, O., Yatskovskyu, B., Pashchuk, L., Bulkot, O. & Chynchyk, A. Digital transformation of public management of Ukraine's regional economy in the context of the COVID-19 pandemic: foreign experience, Ukrainian realities. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(44), 298–307. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.44.2022.3781>